

A 2011. évi agrártámogatási rendszer

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 2011. évben **590 Mrd Ft** áll rendelkezésre, beleértve a nemzeti finanszírozású-, az EU társfinanszírozással működő-, valamint az EU által közvetlenül térített támogatásokat. **A keret 28%-kal (közel 130 Mrd Ft-tal) magasabb, mint az előző évben. A támogatási rendszer főbb adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:**

Me. Mrd Ft

Megnevezések	2010. évi előirányzat			2011. évi előirányzat		
	Nemzeti támogatás	EU forrás/Egyéb bevétel	Összesen	Nemzeti támogatás	EU forrás/Egyéb bevétel	Összesen
1. Nemzeti támogatások	49,7	2,0	51,7	59,5	2,0	61,5
Ebből: Folyó kiadás és jövedelemtámogatás	42,8	-	42,8	53,1	-	53,1
2. EU-társfinanszírozással működő támogatások	37,7	96,8	134,5	60,5	145,0	205,5
Ebből: ÚMVP	33,8	95,3	129,1	49,9	142,3	192,2
3. EU által közvetlenül térített támogatás	-	276,7	276,7	-	323,4	323,4
Ebből: Piaci támogatás	-	41,7	41,7	-	21,9	21,9
Területalapú-, és egyéb közvetlen támogatás	-	235,0	235,0	-	301,5	301,5
Agrár és vidékfejlesztési támogatások összesen (1+2+3)	87,4	375,6	463,0	120,0	470,4	590,4

Az EU csatlakozás óta jelentősen nőnek az EU forrásból biztosított támogatások, így az EU társfinanszírozott, illetve az EU által közvetlenül térített támogatások összege. Ezek 2011. évben 470 Mrd Ft-ot tesznek ki, és az összes támogatáson belül elérik a 80%-os részarányt. Míg a nemzeti támogatások összege az uniós programok nemzeti társfinanszírozásával együtt 120 Mrd Ft és arányuk 20%-ot tesz ki.

Az agrár és vidékfejlesztési támogatások három forrásból tevődnek össze: nemzeti támogatások, EU-val közös (társfinanszírozású) támogatások, EU közvetlen támogatások.

A. Nemzeti támogatások

Nemzeti támogatásokra 62 Mrd Ft kerül felosztásra, amelyen belül a Folyó kiadások és jövedelemtámogatások előirányzat összege 53 Mrd Ft. Az előző évi előirányzathoz képest **11 Mrd Ft-tal nő**. A Folyó kiadások és jövedelemtámogatások előirányzatról kerülnek finanszírozásra a kiegészítő nemzeti támogatások (top-up), az Európai Bizottságnak notifikált támogatási célok és mentesítési (csoportmentességi) rendeletek, valamint a csekély összegű támogatás formájában már kihirdetésre került támogatási konstrukciók.

Nemzeti támogatások közül nagyságrendileg a legfontosabb terület az **uniós közvetlen támogatásokat kiegészítő nemzeti támogatás az ún. top-up**, amely egyrészt a versenyhátrány részbeni kompenzálását szolgálják, másrészt több tízezer mezőgazdasági termelő és család esetében hozzájárulhatnak a mezőgazdasági termelés fenntartásához, ezáltal a vidék népességmegtartó szerepének megőrzéséhez is.

A kiegészítő támogatás mellett a fontosabb nemzeti támogatási területek meghatározásánál kiemelt feladat az **állattenyésztési ágazat helyzetének stabilizálása**, amely a - költségvetési lehetőségek függvényében - az állattenyésztési ágazat helyzetének javítását szolgálja. A sertés és a baromfi ágazatok segítése a nemzeti támogatási rendszeren keresztül lehetséges. Így minden olyan támogatási lehetőség megfontolást igényel, amely nem ellentétes a közös agrárpolitikával és az ágazatok versenyhelyzetének meghatározott szempont szerinti javítását szolgálja. Ilyen támogatások az EU-nak notifikált nemzeti támogatások, amelyek az **állatjóléti, állategészségügyi és állathigiéniai területen** működnek, és céljuk az ágazatok versenyképességének, piacon maradásának elősegítése, főleg a termelő által fizetendő állategészségügyi, megelőző és mentesítő feladatok költségeinek részbeni átvállalásával.

Az **állatjóléti támogatásokban** azok a termelők részesülhetnek, akik a tenyésztés során a kötelező állatjóléti előírásokon túlmutató állatjóléti kötelezettségvállalásokat teljesítenek. Az **egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatások** elősegítik az állatállományokat veszélyeztető egyes

állatbetegségek felszámolását, figyelemmel kísérését, valamint egyes zoonózisok megelőzését. Az **állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási költségeinek támogatása** az állategészségügyi biztonság növelését szolgálja. A támogatás célja az állattartó telepeken keletkező állati hulla ellenőrzött, biztonságos elszállításának és ártalmatlanításának elősegítése, ezáltal az állat-egészségügyi biztonság növelése, a termelők költségeinek csökkentése. A támogatások fenntartását az Európai Bizottság 2013. december 31-ig hagyta jóvá.

Ami mindenképpen jelentőséggel bír, hogy a tárca vezetése mindent megtesz annak érdekében, hogy a nemzeti támogatásként működtetett állattenyésztési támogatások éves működtetéséhez szükséges források rendelkezésre álljanak, továbbá hogy az állattenyésztési ágazatoknak továbbra is az EU Bizottság által engedélyezett maximális támogatást nyújthassuk, mérsékelve ezzel az állattenyésztés és növénytermesztés arányeltolódásának fokozódását.

2011. évben az alábbi főbb nemzeti támogatások működését hirdettük meg:

Uniós közvetlen támogatásokat kiegészítő nemzeti támogatások (top-up) célja a gazdálkodók esélyegyenlőségének javítása mindaddig, amíg a közvetlen támogatások nem érik el a régi uniós gazdálkodók támogatási szintjét. A 2010. évi top up után 2011-ben kifizetett keret 28 Mrd. A 2011- évi top up után 2012-ben fizetendő összeg nagymértékben függ a 2012. évi költségvetés előirányzatainak kereteitől, de várhatóan megközelíti az előző évi nagyságrendet.

Állatjóléti támogatások célja a baromfi és sertés ágazatban az uniós előírásokon túlmutató állatjóléti kötelezettségvállalás ellentételezése. A támogatási programokat a 139/2007. (XI. 28.) FVM rendelet és a 140/2007. (XI. 28.) FVM rendelet tartalmazza, melyeket az EU Bizottság notifikációs eljárás keretében hagyott jóvá. Állatjóléti támogatásokra összesen 10,0 Mrd Ft kerül kifizetésre, amelyből 6,0 Mrd Ft a sertés-, 4,0 Mrd Ft pedig a baromfiágazat támogatását segíti.

Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése támogatás célja az állatállományokat veszélyeztető egyes állatbetegségek megelőzése, felszámolása, figyelemmel kísérése, valamint egyes zoonózisok megelőzése a 148/2007. (XII. 8.) FVM rendeletben foglaltak szerint. A támogatásokra – az előzőekben jelzett 2010. évben ki nem fizetett jogos igények teljesítésével együtt – 7,2 Mrd Ft áll rendelkezésre.

Állati hulla elszállítási és ártalmatlanítási támogatások célja, az állattartó telepeken keletkező állati hulla ellenőrzött, biztonságos eltávolításának és ártalmatlanításának elősegítése és ezáltal az állategészségügyi biztonság növelése. A támogatásról szóló 56/2008. (IV.25.) FVM rendeletet notifikációs eljárás keretében a Bizottság jóváhagyta, az új állami támogatási programban 2013. év végéig nyújtható

támogatás. A támogatásokra – az előzőekben jelzett 2010. évben ki nem fizetett jogos igények teljesítésével együtt – 2,5 Mrd Ft áll rendelkezésre.

Közösségi agrármarketing programok támogatás célja a magyar mező- és élelmiszergazdaság termékeinek bel-és külföldi piacra jutásának elősegítése, a közösségi agrármarketing speciális eszközeivel (reklámtevékenység támogatásával). A közösségi agrármarketing (beleértve a bormarketinget) támogatására szolgáló programot a Bizottság 2013. december 31-ig jóváhagyta. A közösségi agrármarketing támogatások igénybevételének szabályairól szóló 66/2008. (V.16.) FVM rendelet alapján a támogatás igénylése pályázat útján történik. 2011. évben összesen 2,0 Mrd Ft áll rendelkezésre, amelyből 1,0 Mrd Ft az OMÉK rendezésére került felhasználásra.

Agrárfinanszírozás, mezőgazdasági hitelek kamattámogatás célja a jelenleg fennálló mezőgazdasági hitelek kamattámogatásának és intézményi kezességvállalásának finanszírozása. A kifizetésre ezen a jogcímen 2,3 Mrd Ft áll rendelkezésre.

A mezei őrszolgálat támogatása célja, a települési önkormányzat által létesített mezei őrszolgálat, valamint a hegyközség által létrehozott hegyőrség megalakulásához, fenntartási és működési költségeinek megtérítéséhez a 39/2006. (V. 19.) FVM-PM együttes rendelet alapján állami hozzájárulás nyújtása, amelyre összesen 500 millió Ft kifizetés történhet.

Szőlő- és gyümölcsös ültetvényekben felhasznált gázolajhoz nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatásról szóló 46/2008. (IV.17.) FVM rendelet biztosít lehetőséget a jövedéki adó visszatérítési támogatás változásából eredő ún. kieső támogatás pótlására. A rendelet alapján a támogatás igénylése folyamatos, amelyre összesen 140 millió Ft használható fel.

Cukorrépa termelők nemzeti kiegészítő támogatása az évente aktualizálásra kerülő rendeletben foglaltak alapján kerül kifizetésre. Ezen előirányzatot terheli a kiegészítő cukortámogatás is, így közel 2,0 Mrd Ft fizethető ki.

Tejtermelők által igénybe vehető átmeneti állami támogatásról szóló 18/2010. (III.4.) FVM rendelet szerint a pénzügyi-gazdasági válság kapcsán nehéz helyzetbe került tejtermelő átmeneti állami támogatást vehet igénybe éven túli lejáratú forgóeszköz hitele után. A kifizetett támogatás 200 millió Ft 2011. évben.

B.) EU társfinanszírozással működő támogatások

Az EU társfinanszírozással működő támogatások keretében jelentősen emelkedett az **Új Magyarország Vidékfejlesztési Program** (ÚMVP) kifizetéseiben. A 192 Mrd

Ft ÚMVP előirányzat 63 Mrd Ft-tal magasabb az előző évi előirányzatnál, így a **növekedés** közel **50%-os**. A Programnak kiemelt jelentősége van az agrár-vidékfejlesztési stratégia megvalósításában, célja többek között a munkaközpontú gazdaság megteremtése, melynek keretében számos munkahely jöhet létre a mezőgazdaságban is. További fontos célkitűzése a helyi kis- és közepes méretű mezőgazdasági vállalkozások, feldolgozó üzemek belső és uniós forrásokra támaszkodó fejlesztése, valamint olyan fejlesztések és beruházások megvalósítása, melyek lehetővé teszik, hogy a magyar gazdák jó minőségű élelmiszerekkel láthassák el a piacot. A Program megteremti a lehetőségét a helyben termelt, illetve ott előállított élelmiszerek közvetlen biztonságos és gazdaságos értékesítésének.

A Kormány prioritásként kezeli az európai uniós források lehívásához szükséges programok hazai társfinanszírozási összegének biztosítását, (ÚMVP, Halászati Operatív Program, Méhészeti Nemzeti Program, Igyál tejet program, Iskolagyümölcs program, stb.) ezért erre a területre közel 23 milliárd forinttal nagyobb, mintegy 60,5 Mrd Ft támogatás (ez mintegy **60%-al magasabb** a 2010-es forrásoknál) jut a jövő évre. Így ez összesen 206 milliárd forint hazai és uniós támogatás kifizetését jelenti ebben az évben.

A **Méhészeti Nemzeti Program** a 2011-2013 időszakra a méhészeti ágazat uniós versenyképességének megtartását, fejlesztését, az ökológiai egyensúly fenntartását szolgálja. Az **Igyál tejet program** az önkormányzatok gyermek-étkeztetési feladatait, a hazai tejfogyasztás növelését segíti.

Az **Egyes speciális szövetkezesek** (TÉSZ) támogatása a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében a bizottsági rendeletek alapján, az értékesítő szervezetek működésének megerősítését és a feldolgozóipari támogatások körének szélesítését segíti elő.

Az **Egyes állatbetegségek megelőzésének** és felszámolásának támogatása az állat-egészségügyi kiadásokról szóló 90/424/EGK tanácsi határozat és az ezt módosító 2006/965/EK tanácsi határozatban meghatározott állatbetegségek felszámolását, ellenőrzését és megfigyelését segíti elő.

Az **Iskolagyümölcs program** célja a hazai gyümölcsfogyasztási szint növekedésének elősegítése és az ifjúság táplálkozási szokásainak pozitív irányba történő elmozdítása érdekében.

A **Nemzeti Diverzifikációs Programból** finanszírozott támogatás a cukorszerkezet-átalakítási programot segíti elő.

C.) EU által közvetlenül térített támogatások

Az EU által közvetlenül térített támogatások esetében – melyek a költségvetésben nem szerepelnek - a területalapú és egyéb közvetlen támogatások **jelentősen nőnek**, közel **50 Mrd Ft-tal magasabb** a 2011. évi támogatási lehetőség. Összesen

324 Mrd Ft, amelyből 22 Mrd Ft a piaci támogatás és 302 Mrd Ft pedig a területalapú és egyéb közvetlen támogatás. Ez a támogatási összeg tartalmazza a SAPS, az elkülönített cukor-, az elkülönített zöldség-gyümölcs-, dohány és zöldség-gyümölcs szerkezetátalakítási -, valamint a tej különleges közvetlen támogatásokat.

Agrárfinanszírozás, kedvezményes hitelek

Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram

A Vidékfejlesztési Minisztérium kezdeményezésére – Az Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogramról szóló 1238/2010. (XI. 16.) Korm. határozat alapján – a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. (MFB Zrt.) 2010. december 2-án meghirdette a Programot a csatlakozni kívánó hitelintézetek számára. Jelenleg **10 kereskedelmi bank és 27 takarékszövetkezet vesz részt a Programban, így összesen 37 hitelintézetnél igényelhető** a kedvezményes hitel.

A hiteltermék főbb jellemzői:

Hitel célja: Az elemi és katasztrófa kárt szenvedett, mezőgazdasági termelők forgóeszköz finanszírozásának biztosítása.

Hitelfelvevők: KKV-nek minősülő vállalkozások, szövetkezetek, egyéni vállalkozók és őstermelők.

Hitel devizaneme: HUF

Hitel összege: A károsodás mértékével arányosan

- szántó és legelő esetén max. 200 000 Ft/ha;
 - ültetvény esetén max. 500 000 Ft/ha;
 - egy állategység után max. 200 000 Ft.
- 1 és 50 millió Ft között.

Futamidő: Maximum 5 év, 1 év türelmi idővel.

Kamat: 3 havi EURIBOR+ Max. 5% (deviza kamatot számít forint hitelre, árfolyamkockázat nélkül, így a hiteltermék jelenleg 6,5% körüli éves kamatlába mintegy **3-4 százalékpont kamatelőnyt** biztosít a piaci kamatozású forinthitelek 9,5-10,5 százalékos éves kamatlábal szemben.)

Az egyszerűbb, rugalmasabb döntési mechanizmussal rendelkező takarékszövetkezeteknél már január hónapban megkezdődött a hitelkérelmek befogadása, míg a kereskedelmi bankok esetében ez a folyamat csak február végén indult el. A nagy érdeklődésre való tekintettel a VM javaslatára a Kormány 1085/2011. (IV.12.) határozatában döntött az eredeti 6 milliárd forintos hitelkeret 5 milliárd forinttal történő felemeléséről, így összesen 11 milliárd forint hitelkeret áll rendelkezésre a mezőgazdasági szereplők számára. A **2011. május 19-i adatok**

alapján a hitelkeretből 6 186millió forint, 491 ügyfél számára felhasználásra került. Az átlagos hitelösszeg 12 millió Ft. A hitelnyújtásban a legaktívabb szerepet a takarékszövetkezetek játsszák, részarányuk meghaladja a 70%-ot.

MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram

A mezőgazdaság - különösen az állattenyésztés takarmányvásárlása – finanszírozhatósága érdekében a Kormány 1085/2011. (IV.12) számú határozatával döntött az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram bevezetéséről a KKV kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők, halgazdálkodók, a baromfi- és sertéságazatban működő integrátorok számára. Az MFB 2011. május 6-án megjelent 9/2011. számú közleményében meghirdette a Hitelprogramot a csatlakozni kívánó (hitelfolyósításban részt venni kívánó) hitelintézetek számára. Jelenleg 10 takarékszövetkezet csatlakozott a programhoz és náluk már megkezdődhet a hitelkérelmek befogadása.

A Hitelprogram főbb feltételei a következők:

A Hitelprogram

keretösszege: 15 milliárd Ft, amelyből 10 milliárd Ft az állattenyésztési ágazatnak, azon belül 5 milliárd forint a baromfi- és sertés ágazatban tevékenykedő termeltetők számára lesz elkülönítve. A növénytermesztési, kertészeti ágazat számára pedig 5 milliárd forint áll rendelkezésre.

A hitel összege: a hitelösszeg nem lehet kevesebb, mint 1 millió Ft és nem haladhatja meg mezőgazdasági termelők és halgazdálkodók esetében az 50 millió Ft-ot, termeltetők esetében a 250 millió Ft-ot;

A hitel futamideje: maximum 3 év, amely futamidőbe az 1 év türelmi idő is beletartozik;

A hitel kamata: 3 havi EURIBOR¹ + 4% RKF² + legfeljebb 2,5 % hitelintézetek részéről alkalmazható kamatfelár (A jelenlegi piaci viszonyok mellett a hitelkamata mintegy 8%, amely 1,5-2,5 **százalékpont kamatelőnyt** biztosít a piaci kamatozású forinthitelek 9,5-10,5 százalékos éves kamatlábával szemben.

Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram

¹ A 2011. május 6-i 3 havi EURIBOR értéke 1,419%.

² Az RKF az MFB kamatfelár mértéke (jelenleg 4%), amely évente változó, és a következő évekre a tárgyévet megelőző év november 30-ig hozza nyilvánosságra az MFB Zrt. a kamatfelár mértékét.

A „Sikeres Magyarországért” Agrár Fejlesztési Hitelprogram szabályairól szóló 108/2007. (IX. 24.) FVM rendelet alapján az MFB Zrt. éven túli lejáratú beruházási hitelt nyújt a mezőgazdasági tevékenységet folytató mikro-, kis- és középvállalkozásoknak, fiatal mezőgazdasági termelőknek, őstermelőknek a mezőgazdaság versenyképességét, a piacok megőrzését, az innovációt, a jó minőségű termékek előállítását, az energia és költségtakarékos módszerek alkalmazását, a környezetvédelmet elősegítő beruházásokhoz, továbbá fejlesztési és beruházási tárgyú pályázatokhoz kapcsolódóan. A keretösszege 25 milliárd Ft. A felvető hitel összege 5 – 1 000 millió Ft, fiatal agrárvállalkozó esetén 1 – 50 millió Ft. A futamideje legfeljebb 15 év, ezen belül legfeljebb 3 év türelmi idő. A végső ügyfélkamat 3 havi EURIBOR + RKA + legfeljebb 3%/év, jelenleg minegy 6%, mely 3,5-4,5 százalékpontos kamatelőnyt biztosít a piaci kamatozású forinthitelek kamatával szemben. Lehetőség van a Hitelprogram esetében a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., valamint az Agrárvállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalásának igénybevételére. A jelenlegi adatok alapján 13,5 milliárd forint hitelkihelyezés történt, a szabad keret 11, 5 milliárd forint.

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

Orbán Viktor miniszterelnök úr által 2010. október 18-án bejelentett második akcióterv egyik sarkalatos pontja a Széchenyi Kártya Program kiterjesztése a mezőgazdasági szereplők számára. Ez a Széchenyi Kártya Program (a továbbiakban: Program) mezőgazdasági termeléssel, halgazdálkodással, mezőgazdasági feldolgozással és forgalmazással, erdőgazdálkodással, vadgazdálkodással foglalkozó vállalkozásokra és természetes személyek [(többek között a családi gazdálkodók, őstermelők, kistermelők (a továbbiakban együtt: mezőgazdasági szereplők)] részére történő bevezetését jelenti azzal, hogy a mezőgazdasági szereplőknek meg kell felelniük a 800/2008/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: általános csoportmentességi rendelet) 1. mellékletében meghatározott KKV kritériumoknak.

A Kormány 1047/2011. (III.16.) határozatában döntött az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók bevezetéséről. Az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében induláskor a kedvezményes Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel lesz egyelőre elérhető, az alábbi főbb feltételekkel:

A hitel célja: a vállalkozások napi likviditási problémáinak áthidalása.

A hitel összege: 500 ezer Ft pozitív egész számú többszöröse, maximum 25 millió Ft.

Futamideje: maximum 3 év.

Típusa: szabad felhasználású hitel.

Támogatás: a teljes hitelösszegre és a teljes futamidőre évi 2 százalékpont kamattámogatás, valamint a teljes hitelösszegre és a teljes futamidőre az AVHGA által vállalt kezesség éves kezességvállalási díjának 50%-ig terjedő kezességvállalási díjtámogatás, de ez utóbbi nem haladhatja meg kezességvállalási díj vetítési alapjának 0,75%-át.

A pontos részleteket tartalmazó termékleírás a Széchenyi Kártya Program és azon belül az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók koordinálását, közvetítését végző KA-VOSZ Zrt. által önálló Üzletszabályzatban kerül meghirdetésre, az Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók szakmai felügyeletét ellátó VM jóváhagyását követően.

Az agrárágazatba bevezetendő Programban a mezőgazdasági szereplők kedvezményes hiteleit az új Konstrukciókban részt venni kívánó hitelintézetek (bankok, takarékszövetkezetek) kínálnák az AVHGA kezességvállalása mellett. Az MVH a de minimis támogatási keretek ellenőrzését és a támogatások kifizetését végezné.

2011. május 18-án megjelent az *Agrár Széchenyi Kártya Konstrukciók keretében nyújtott de minimis támogatásokról szóló 39/2011. (V. 18.) VM rendelet*, amely az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitelt szabályozza. A Termékkonceptió véglegesítésre került a forgalmazásban várhatóan résztvevő hitelintézetekkel. A teljes üzletszabályzat, dokumentációs és informatikai háttér kidolgozás alatt van, a hiteltermék várhatóan június végétől, július elejétől válik elérhetővé a mezőgazdasági szereplők számára.